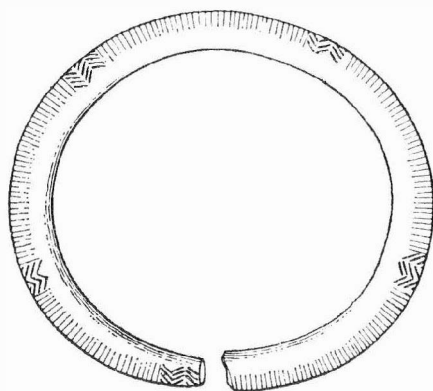

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

BRNO 1974

Hrob č. 2 (kostrový)

- Spleená a doplněná svíslé rýhovaná situla s plastickým žebrem na hrdle. Svislé rýhy končí většinou 1 cm nade dnem, některé však jdou až ke dnu. Nádoba byla vyrobena na kruhu z tuhé hlíny a tvrdě vypálena, barva černošedá.
Rozměry: v. 17,2 cm; Ø okraje 16,0 cm; Ø dna 10,4 cm.
(OVM Prostějov, inv. č. M 315; tab. 53 : 1)

Hrob č. 3 (žárový)

- zlomek železného nýtu (hřebu?) s polokulovitou hlavici.
Rozměry: d. (dochovaná) 0,9 cm; Ø hlavice 1,5 cm.
(OVM Prostějov, inv. č. M 314)

Z hrobů porušených při výkopu rýhy pro potrubí v Držovicích se podařilo zachránit jen torsa výbavy, s jistou dávkou pravděpodobnosti se dal rozpoznat pohřební ritus, způsob uložení a většina ostatních důležitých detailů zůstaly neznámy. Zbytky železné spony z 1. hrobu jsou buď z spony s velkou kuličkou na volné patce, nebo z dvoukuličkové spony spojené konstrukce. Patří tedy tento hrob do stupně LTB_2 nebo LTC_1 . Tomuto zařazení není na překážku ani nádoba. Podle svíslé rýhované tuhé situly je nutno stejně datovat i hrob č. 2, zatím co 3. hrob je nedatovatelný. Přesnější datování hrobů č. 1 a 2 z Držovic není možné. Nelze rovněž zjistit v jakém vztahu jsou nově objevené hroby k laténskému kostrovému pohřbu, vykopanému na „Dílech odvrahovičnách“ v Držovicích I. L. Červinkou v roce 1899 (J. Filip, Keltové ve střední Evropě, 396, zde starší literatura), jsou-li součástí jedné nekropole, či zda šlo o izolované pohřby nebo skupiny hrobů.

Latènezeitliche Gräber aus Držovice (Bez. Prostějov). Im Sommer des Jahres 1973 hat man im Areal der LPG Farm in Držovice Gräben für die Rohrleitung gegraben. Die Lokalität liegt am östlichen Rande des Dorfes in der Flur „Díly odvrahovični“ am Fusse der nach Südwesten geneigten mässigen Anhöhe auf der linken Seite des Baches Vyklička. Bei Erdarbeiten gruben Arbeiter archäologisches Material aus, das der Konservator des OVM in Prostějov M. Šmíd barg. Die Lokalität besuchten auch Mitglieder des AÚ ČSAV in Brno, die zu dieser Zeit auf der Grabung des keltischen Oppidums Staré Hradisko arbeiteten. Die Bedingungen auf dem Fundort ermöglichten keine Rettungsgrabung. Die Fundumstände mussten nach Aussagen der Arbeiter rekonstruiert werden. In der Rinne auf der Nordseite des Objektes zur Lagerung des Trockenfutters fand man ein Gefäß (Grab Nr. 1), aus welchem die Arbeiter kleine Knochen und Bruchstücke eiserner Gegenstände herausnahmen. Im Inneren des Gefäßes war auf der Wand das Bruchstück durchglühter Knochen angeklebt, es ist daher wahrscheinlich, dass es sich hier um ein Brandgrab in einer Urne handelte. Ungefähr 5 m östlich von dieser Stelle fand man ein kammstrichverziertes Graphittongefäß zusammen mit unverbrannten Menschenknochen (Grab Nr. 2). Es waren dies vor allem Schädel- und Armknochenbruchstücke, durch Patina grün verfärbt — vermutlich war hier ein Bronzearmring. Dieses Grab war zweifellos ein Skelettgrab. Ungefähr 10 m weiter nach Osten bei der nordöstlichen Ecke des Objektes befand sich im Profil der Grabung der Überrest einer kleinen Grube (Grab Nr. 3?), ausgefüllt mit aschiger Erde und durchbrannten Knochen, unter diesen war ein eiserner Niet- oder Nagelkopf. Vermutlich war dies der Rest einer Brandbestattung (Grab Nr. 3). Die Funde sind im OVM Prostějov aufbewahrt.

Aufgrund des geborgenen Materials ist Grab Nr. 3 undatierbar, während man Grab Nr. 1 und 2 in die Stufe LTB_2 oder LTC_1 einreihen könnte. Eine nähere Datierung ist nicht möglich und unklar ist auch die Beziehung dieser, im Jahre 1973 entdeckten Gräber zu dem latènezeitlichen Skelettgrab, das im Jahre 1899 in derselben Flur I. L. Červinka untersuchte (J. Filip, Keltové ve střední Evropě, 396, hier die ältere Literatur).

LATÉNSKÝ KOSTROVÝ HROB Z MOZARTOVY ULICE V PROSTĚJOVĚ

(okr. Prostějov)

JIŘÍ MEDUNA, AÚ ČSAV Brno

(Tab. 54)

V létě roku 1973 byly kopány základy mateřské školky na Mozartově ulici v Prostějově na Brněnském Předměstí. Mozartova ulice leží západně ulice Brněnské, s níž je paralelní. Na severní straně stavby narazili dělníci při výkopu základů pro druhý pilíř západně od severovýchodního nároží budovy na lidskou kostru. Nález hlásili Okresnímu vlastivědnému museu v Prostějově,

jehož konservátor Miroslav Šmíd hrob dne 5. 8. 1973 prozkoumal. Zjistil, že zemními pracemi byly zničeny části dolních končetin kostry, zbytek hrobu, ležící mimo výkop byl neporušený. Hrobová jáma, orientovaná ve směru sever-jih, byla obdélná o šířce asi 45 cm a zjistitelné délce 105 cm (celkovou délku už nebylo možno změřit). Na dně hrobu, v hloubce 120 cm pod dnešním povrchem, ležela v natažené poloze na zádech kostra hlavou k severu. Lebka byla otočena vlevo, obličejovou partií k východu, pravá paže byla ohnuta v lokti v pravém úhlu a dlaň spočívala na břichu. Levá paže ležela natažena podél těla, nataženy byly i nohy, jejichž části od kolen k chodidlům byly destruovány před prozkoumáním hrobu. U kostry, patřící podle anthropologického posudku M. Stloukala mladé ženě, zesnulé asi ve věku dvaceti let, se našlo: (1) u levého ramene bronzová spona, oblouček lučíku směřoval k severu, patka k obličejí kostry; (2) na prsou železná spona těsně vlevo vedle páteře, vinutí směřovalo k hlavě, oblouček lučíku k východu, Jehla spony byla paralelní s linií páteře a dotýkala se obratlů; (3) v oblasti pasu kostry se našel železný kroužek. Nálezy uloženy v OVM Prostějov pod inv. č. M 317.

Popis nálezů:

1. Bronzová spona duchcovského typu s malou kuličkou na patce.
Lučík je hladký, pero má 2+2 závitů a vnější tětívu.
Rozměry: d. 5,4 cm; v. 2,1 cm; d. pera 1,7 cm; Ø pera 0,9 cm (tab. 54 : 1)
2. Rzí silně poškozená železná spona, pravděpodobně s volnou patkou (bez roentgenování to s jistotou nelze tvrdit). Nízký lučík byl asi hladký, pero mělo 2+2(?) závitů a vnější tětívu.
Rozměry: d. 6,6 cm; v. 1,6 cm; d. pera 1,8 cm; Ø pera 0,9 cm (tab. 54 : 2)
3. Rzí silně poškozený plochý železný kroužek.
Rozměry: Ø 2,9 cm
(tab. 54 : 3)

Bronzová spona z hrobu v Mozartově ulici v Prostějově je typickým reprezentantem spon duchcovského typu, jaké se běžně nacházejí na našich plochých keltských pohřebištích. Poněkud nezvyklý tvar má železná spona u níž není jisté, zda měla volnou patku. Je to však pravděpodobně poněvadž spony spojené konstrukce podobného obrysu mají téměř vesměs spodní tětívu. Na základě nálezů je možno hrob datovat do stupně LTB, nelze však rozhodnout, patří-li k fázi B₁ či B₂.

Latènezeitliches Skelettgrab aus der Mozart-Strasse in Prostějov (Bez. Prostějov). Im Sommer des Jahres 1973 wurden Fundamente für den Kindergarten in der Mozart-Strasse in Prostějov ausgehoben. Bei den Arbeiten stiessen Arbeiter auf ein menschliches Skelett und meldeten den Fund dem OVM in Prostějov, dessen Konservator Miroslav Šmíd das Grab am 5. 8. 1973 untersuchte. Er stellte Überreste einer rechteckigen Grabgrube fest, die in N-S Richtung orientiert war. Auf ihrem Boden lag in gestreckter Rückenlage das Skelett mit dem Kopf nach Norden. Bei dem Skelett fand man:

1. bei der linken Schulter eine Bronzefibel des Duxer Typus mit glattem Bügel (Taf. 54 : 1).
2. auf der Brust eine durch Rost stark beschädigte Eisenfibel, vermutlich mit loseem Fuss. Der niedere Bügel war vielleicht glatt (Taf. 54 : 2).
3. in der Beckengegend des Skelettes ein flacher Eisenring (Taf. 54 : 3).

Nach den Fibeln zu schliessen kann man das Grab in die Stufe LTB datieren.

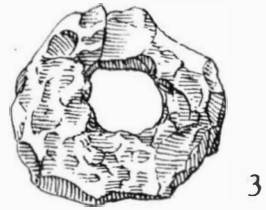
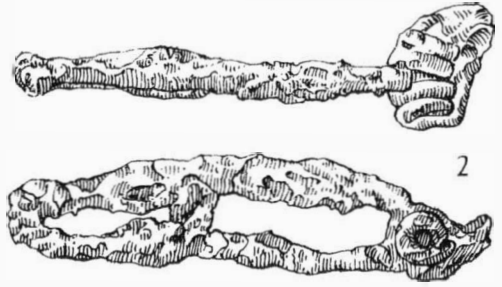
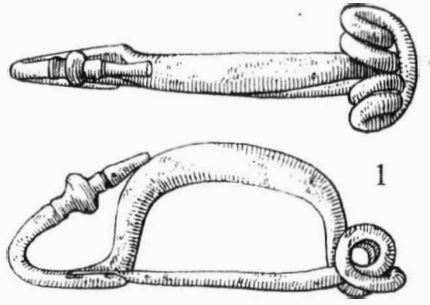
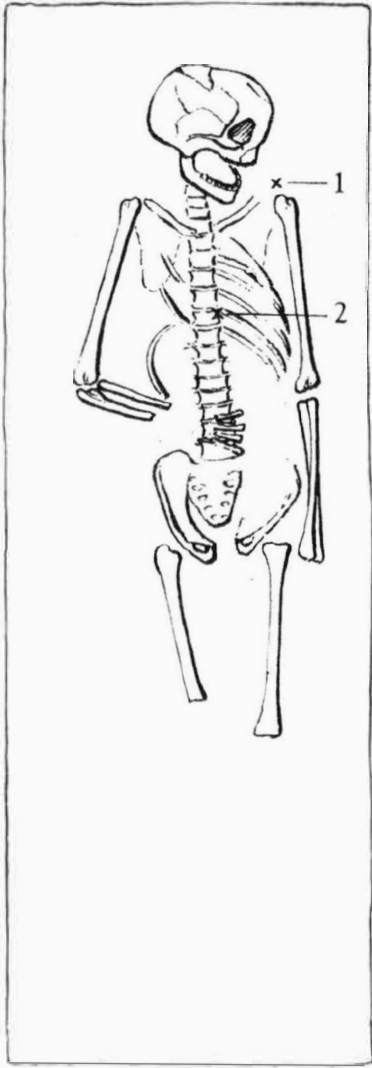
LATĚNSKÁ KOSTRA Z MOZARTOVY ULICE V PROSTĚJOVĚ

(okr. Prostějov)

MILAN STLOUKAL, Národní museum, Praha

Z latěnského hrobu v Mozartově ulici v Prostějově, archeologicky prozkoumaném 5. 8. 1973 se zachovala pro antropologický rozbor silně poškozená kostra. Z lebky jsou to jen zlomky, ve větších kusech jsou zachovány části čelní kosti a pravostranné spánkové kosti, dolní čelist je jen nepatrně poškozena.

Čelní kost je rozdělena plně otevřenou sutura metopica na dvě části; stejně jako i ostatní neurokranium je os frontale tenkostěnná, gracilní, má zcela plochou glabellu 1. stupně, nadočnicové oblouky jsou neznatelné, v profilu stoupá čelní kost od nasia strmě vzhůru, čelní hrboly jsou výrazné a horní okraje očnic ostré. Zachovaná pravostranná spánková kost je rovněž gracilní, bradavkový výběžek je spíše malý. Dolní čelist je velmi drobná; je v ní plně prořezaný stálý chrup (3. stoličky nejsou prořezány ani založeny), zuby jsou mírně abradované, levá dvojka a pravostranný špičák jsou postmortálně ztraceny, v pravostranné 1. stoličce je velký kaz.

0 50cm

0 5cm

Tab. 54

Prostějov. Latěnský kostrový hrob. — Latènezeitliches Skelettgrab.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, A. Životská, L. Trávníčková, M. Bálek

Na titulním listě: bronzový náramek lužické kultury z Býkovic

Tiskem: TISK, národní podnik, Brno, provozovna 54, Gottwaldova 21

Evidenční číslo: ÚVTE1-73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné